

آئین نامه تکمیلی برگزاری دوره های دکترای داخل مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه صنعتی سهند (سال 1386)

الف) دوره آموزشی و پژوهشی:

ماده 1- دوره دکتری مشتمل بر 36 واحد در دو بخش آموزشی و پژوهشی است که تعداد واحد های آموزشی اجباری حداقل 14 و حداکثر 18 واحد از بین واحد های اصلی و تخصصی دوره مربوطه می باشد. تعیین دقیق تعداد واحد های آموزشی اجباری (در فاصله 14 تا 18) برعهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره می باشد.

تبصره 1: دانشجوی دوره دکتری می تواند در صورت نیاز و با تأیید استاد راهنما دروسی اضافه بر واحد های موظفی اخذ نماید که گواهی قبولی آن در پرونده منعکس و نمره قبولی آن در کارنامه دانشجو درج خواهد شد. نمره این دروس در معدل کل محاسبه نخواهد شد.

تبصره 2: حداقل 12 واحد از واحدهای موظفی دوره، از دروس مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود.

تبصره 3: حداکثر 6 واحد از این واحد ها (غیر از واحد های موضوع تبصره یک) می تواند در قالب مباحث ویژه و یا سمینار دکتری ارائه شوند. عنوان تخصصی، اهداف، سرفصل ها و جدول زمان بندی دروس مباحث ویژه و سمینار می بایست قبلاً به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره برسد.

ماده 2- نمره قبولی در دروس قابل احتساب حداقل 14 از 20 بوده و حداقل میانگین کل دروس گذرانده اجباری 16 از 20 می باشد.

ماده 3- دانشجوی دوره دکتری بایستی حداقل 12 واحد از واحد های آموزشی دوره را قبل از آزمون جامع دکتری با موفقیت بگذراند.

تبصره 1: دانشجو می تواند باقی مانده دروس دوره آموزشی و دروس اضافه بر موظفی خود را پس از قبولی در آزمون جامع و یا پس از تصویب عنوان رساله پایانی، حداکثر تا پایان نیمسال ششم اخذ نماید.

ماده 4- دانشجوی دکتری در نیمسال های اول و دوم بایستی حداقل 6 واحد و حداکثر 9 واحد درسی انتخاب واحد نماید.

ماده 5- حضور در کلاس، ضوابط دروس انتخابی دانشجوی دکتری و ثبت نام ایشان مطابق مقررات و آئین نامه های آموزشی دانشگاه می باشد.

تبصره: دانشجوی دوره دکتری بایستی برای ثبت نام در هر نیمسال تحصیلی، گزارش پیشرفت تحصیلی نیمسال قبل خود و برنامه تحصیلی نیمسال جدید را به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره رسانده و مراتب را حضوراً تسلیم اداره تحصیلات تکمیلی نماید.

ب) آزمون جامع:

ماده 6- آزمون جامع دانشجویان دوره دکترا از 3 درس مرتبط با زمینه تحقیقاتی (و طرح پیشنهادی رساله دانشجو) به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره به عمل خواهد آمد. این آزمون توسط ممتحنین منتخب دانشکده و با حضور نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه بصورت مصاحبه حضوری انجام می پذیرد.

تبصره 1: در صورت تقاضای دانشجو و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری، آزمون جامع می تواند بصورت ترکیبی از دو بخش مصاحبه 40 درصد و کتبی 60 درصد برگزار گردد.

ماده 7 - حداقل نمره قبولی در هر درس 14 از 20 و حداقل میانگین کل 3 درس 16 از 20 خواهد بود. در صورت عدم احراز شرایط فوق دانشجوی تنها یک بار دیگر (بعنوان بار دوم)، به فاصله حداکثر 6 ماه از آزمون اول فرصت خواهد داشت تا مجدداً در آزمون جامع شرکت نماید.

تبصره 1: در صورتی که دانشجوی حداقل میانگین لازم از سه درس آزمون را کسب نموده باشد ولی فقط در یکی از دروس نمره لازم را کسب ننماید، مجاز است در یک فاصله زمانی یک الی دو ماهه مجدداً تقاضای برگزاری جلسه آزمون در همان درس را درخواست نماید. بر اساس درخواست دانشجوی دانشکده نسبت به برگزاری آزمون مجدد آن درس مطابق آئین نامه اقدام خواهد کرد. در صورت کسب نمره قبولی در آزمون مجدد، نمره قبلی درس مزبور حذف می‌گردد.

تبصره 2: در صورت عدم موفقیت در آزمون مجدد از تک درس مذکور در تبصره یک این ماده، به فاصله حداکثر 6 ماه کل آزمون جامع مجدداً تکرار خواهد شد. لازم به تاکید است که در هر حال دانشجوی دکتری حداکثر دو بار حق شرکت در آزمون جامع را دارد و در صورت عدم موفقیت در آزمون جامع بار دوم، قبولی دانشجوی در دوره دکتری کان لم یکن تلقی خواهد شد.

ج) معیار نمره زبان:

ماده 8- دانشجویان دوره دکتری، قبل از شرکت در آزمون جامع دوره دکتری، موظف به ارائه گواهی زبان خارجه (زبان انگلیسی) با حداقل نمره 50 از MCHE یا معادل آن 510 از تافل (TOEFL)، 5/5 از IELTS، 510 از تویمو می باشند.

تبصره 1: دانشجویان دکتری ورودی 84 و ماقبل بصورت مشروط مجاز به شرکت در آزمون جامع بوده و می‌توانند تقاضای برگزاری جلسه دفاعیه از عنوان پیشنهادی رساله خویش را در فاصله منتهی به 31 شهریور 1386 بنمایند. این قبیل دانشجویان تا پایان شهریور 1386 مهلت خواهند داشت نسبت به اخذ و ارائه نمره زبان 50 از MCHE یا معادل آن اقدام نمایند.

تبصره 2: دانشجویان دکتری ورودی 85 و ماقبل غیر از دانشجویان مشمول موضوع تبصره یک این ماده، با ارائه نمره 40 از MCHE بصورت مشروط مجاز به شرکت در آزمون جامع بوده ولی برای تقاضای برگزاری جلسه دفاعیه از عنوان پیشنهادی رساله خویش موظف به اخذ و ارائه نمره زبان 50 از MCHE یا معادل آن می باشند.

د) تعیین استاد راهنما و پروژه:

ماده 9- استاد راهنمای اول دانشجوی دکتری با پیشنهاد خود دانشجوی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از بین اعضاء هیات علمی استادیار به بالای شاغل تمام وقت در دانشکده مجری انتخاب می شود.

تبصره 1: استادیار راهنمای اول دوره دکتری باید قبل از زمان دفاع از عنوان پیشنهادی رساله دانشجوی حداقل استاد راهنمای 3 دانشجوی فارغ‌التحصیل مقطع کارشناسی ارشد در آن رشته بوده باشند. اعضای هیات علمی با درجه دانشیار و بالا تر از این شرط مستثنی می باشند.

تبصره 2: استاد راهنمای دوم و استاد مشاور هم بایستی دارای درجه استادیاری به بالا بوده ولی می توانند در صورت تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از دیگر شرایط لازم برای استاد راهنمای اول مستثنی گردند.

ماده 10- تعداد مجاز پذیرش همزمان دانشجوی دوره دکتری برای اعضای هیات علمی با مرتبه استادی، دانشیاری و استادیار به ترتیب 4، 3 و 2 با توزیع برای سال‌های تحصیلی متفاوت خواهد بود. (بعنوان مثال توزیع دانشجویان دکتری یک هیات علمی با مرتبه استادی عبارت است از: 1 نفر سال اول، 1 نفر سال دوم، 1 نفر سال سوم، 1 نفر سال چهارم)

ماده 11- زمینه تحقیقاتی دانشجو و استاد راهنمای اول دانشجوی دکتری، بایستی حداکثر تا پایان نیمسال اول براساس پیشنهاد خود دانشجو به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برسد. زمینه تحقیقاتی دانشجو از بین زمینه های اعلام شده دانشکده و متناسب با گرایش امتحان ورودی و گرایش تحصیلی دانشجو انتخاب می شود.

تبصره 1: در موارد خاص که به دلایل مستند و قانع کننده، دانشجو نتواند زمینه تحقیقاتی و یا استاد راهنمای خود را در نیمسال اول به تصویب برساند، موظف است در مهلتی که شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده معین می نماید، اقدام نماید. حداکثر فرصت اعلام شده از طرف دانشکده نباید از زمان پایان نیمسال دوم تحصیلی دانشجو، تجاوز نماید. پس از انقضای این مهلت، **قبولی داوطلب در آزمون ورودی دکترا لغو می گردد.**

تبصره 2: تا قبل از تصویب استاد راهنمای اول مسئولیت هدایت دانشجو و نظارت بر پیشرفت کار وی بر طبق آئین نامه دوره دکتری در کلیه زمینه ها مستقیماً بعهده رئیس دانشکده مجری می باشد که پس از انتخاب استاد راهنما موارد مصرح در آئین نامه به ایشان محول خواهد شد.

ه) مدت مجاز تحصیل:

ماده 12- مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری هشت نیمسال تحصیلی می باشد که در صورت ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی مطلوب و دلایل مستند مورد تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، می تواند حداکثر تا دو نیمسال دیگر توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمدید گردد.

تبصره 1: برای داوطلبانی که نتوانند در مهلت حداکثر 10 نیمسال دوره دکتری را به پایان برسانند حکم اخراج آموزشی صادر می گردد. به این قبیل دانشجویان در صورت درخواست صرفاً گواهی واحد های گذرانده قابل صدور می باشد.

و) حضور تمام وقت و شرکت در کنفرانسها:

ماده 13 - در طول دوره تحصیلی اعم از دوره آموزشی و یا پژوهشی، حضور تمام وقت دانشجوی دکتری در دانشگاه و یا محل انجام بخش هایی از رساله که قبلاً مراتب آن به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد، الزامی است. چگونگی حضور دانشجوی دکتری در دانشگاه (و یا در محل انجام بخش های مصوب رساله در آزمایشگاه و یا کارگاه های معین شده) بصورت ماهیانه در فرم های مربوطه توسط استاد راهنمای دانشجو (و یا از طریق دفتر دانشکده) ثبت و پس از تأیید استاد راهنما و دانشکده مجری به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم می گردد. گزارش حضور دانشجو مبنای اقدامات متعاقب اداره تحصیلات تکمیلی قرار می گیرد.

تبصره 1: حضور دانشجوی دکتری در محل انجام رساله در خارج از دانشگاه، صرفاً برای موارد مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و فقط برای اجرای مراحل مشخصی از رساله و در صورتی که امکان بازدید متناوب استاد راهنما و ارزیابی پیشرفت فعالیت دانشجوی فراهم باشد، موجه تلقی می‌گردد.

تبصره 2: منظور از حضور تمام وقت، حضور حداقل 45 ساعت در هفته در ساعات اداری در محل دانشگاه هست.

تبصره 3: دانشجوی دکتری در صورت تقاضا و تأیید استاد راهنما می‌تواند حداکثر به مدت 6 هفته از تعطیلات سالانه بهره‌مند گردد.

ماده 14 - شرکت دانشجوی دکتری حداقل در 2 کنفرانس ملی یا بین‌المللی در طول دوره الزامی است. گواهی حضور در این کنفرانس‌ها پس از تأیید دانشکده به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال می‌گردد.

ماده 15 - دانشجوی دوره دکتری موظف است در کلیه سمینارهای علمی، جلسات دفاعیه داخل دانشگاه یا جلسات علمی و سمینارهای علمی منطقه‌ای که دانشکده الزام می‌نماید شرکت نموده و گواهی یا گزارش مربوطه را با تأیید استاد راهنما به دانشکده تسلیم نماید. در این راستا شرکت در حداقل چهار جلسه دفاعیه داخل دانشگاه الزامی بوده ولی در صورت تصویب دانشکده می‌تواند بیشتر نیز باشد.

ز) پیشنهاد عنوان رساله دکتری:

ماده 16 - دانشجوی دوره دکتری در صورت گذراندن موفقیت‌آمیز آزمون جامع و اخذ شرط زبان مندرج در ماده 6 و ماده 7 لازم است نسبت به تدوین پیشنهاد رساله پایانی در زمینه تحقیقاتی مصوب مذکور در ماده 11 اقدام نماید.

ماده 17 - پیشنهاد عنوان رساله پایانی دانشجوی دوره دکتری بایستی از بین موضوعات مهم علمی در مرزهای دانش و ترجیحاً در جهت حل مشکلات علمی و فنی کشور و براساس آخرین تحقیقات صورت گرفته (از بین پروژه‌های پیشنهادی اعضا هیات علمی در گرایش مربوطه) تدوین و پس از تأیید استاد راهنما به همراه تقاضای برگزاری جلسه دفاعیه به دانشکده مجری تسلیم شود. علاوه بر این، تأکید بر کارهای بین‌رشته‌ای، پژوهش‌های مشترک و جدید از ویژگی‌های مطلوب یک پیشنهاد رساله محسوب می‌شود.

ماده 18 - دانشجوی دوره دکتری موظف است تا موضوع پروپوزال رساله خود را تا پایان نیمسال سوم (در صورت تأخیر موجه حداکثر تا پایان نیمسال چهارم) تدوین و بشرحی که ذیلاً خواهد آمد به تصویب برساند. استاد راهنما و دانشکده مجری بر حسن اجرای این ماده نظارت نموده و در مقابل هر گونه تأخیر پاسخگو خواهند بود.

ماده 19 - دانشجو ملزم است از موضوع پروپوزال رساله پایانی خویش، پس از تأیید اساتید راهنما و مشاور و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در مقابل هیات داوران دفاع نموده و آن را به تصویب برساند.

ح) ترکیب هیات داوران پروپوزال و دفاع از رساله دکتری:

ماده 20 - ترکیب هیات داوران دفاع از پروپوزال رساله پایانی دانشجوی دکتری:

الف) اساتید راهنما، ب) اساتید مشاور در صورت وجود،

ج) دو نفر ممتحنین خارج دانشگاه با مرتبه استادیاری به بالا،

ه) یک یا دو نفر ممتحن داخل دانشگاه با مرتبه استادیاری به بالا،

تبصره 1: ممتحنین داخلی و خارجی با پیشنهاد اساتید راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری انتخاب می گردند.

تبصره 2- حضور نماینده تحصیلات تکمیلی در برگزاری جلسه دفاعیه مذکور بعنوان ناظر الزامی است.

تبصره 3- مسئولیت اداره جلسات دفاعیه بعهدده رئیس دانشکده مربوطه خواهد بود. در صورتیکه رئیس دانشکده خود از ممتحنین و یا استاد

راهنمای دانشجو باشد شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری نماینده دیگری را بعنوان رئیس جلسه تعیین می نماید.

ماده 21 - ترکیب هیات داوران دفاعیه نهائی از رساله دکتری مشابه ترکیب مندرج در ماده 20 بوده و ترجیحا همان اشخاص خواهند بود. ضمنا

تبصره های ماده 20 هم عینا لحاظ خواهد شد.

ماده 22 - در سه سال اول تحصیلی، دانشجویان در دوره دکتری در صورت تمایل خودشان و نیاز دانشگاه می توانند حداکثر تا 4 واحد در هر

نیمسال تحصیلی بصورت حق التدریس با تأیید دانشکده مجری تدریس نمایند.

تبصره 1: دانشجویان بورسیه موظف به ارائه 3 واحد درسی در هر نیمسال بوده و به آن حق التدریس اضافه بر مقرری بورس تعلق نمی گیرد.

ط) شرایط فارغ التحصیلی:

ماده 23- تالیف یک جلد رساله علمی اصیل به زبان فارسی مشتمل بر یافته های ناب و نتایج پژوهش های دانشجو در خصوص رساله دکتری که

به تأیید حداقل 1 نفر ممتحن داخل و 1 نفر ممتحن خارج دانشگاه (از بین ممتحنین مذکور در بند ج و ه ماده 21) رسیده باشد و حصول

حداقل یکی از موارد زیر، از شرایط لازم برای تقاضای برگزاری جلسه دفاع نهائی از رساله و احراز درجه دکتری می باشند*.

الف) ارائه حداقل دو مقاله ISI،

ب) ارائه یک مقاله ISI بعلاوه یک مقاله علمی پژوهشی،

ج) ارائه یک مقاله ISI بعلاوه دو مقاله علمی (ارائه شفاهی) در کنفرانس های معتبر بین المللی،

د) ارائه یک مقاله ISI بعلاوه یک مقاله علمی (ارائه شفاهی) در کنفرانس های معتبر بین المللی بعلاوه یک مورد ثبت اختراع دارای تأیید علمی.

تبصره 1: در کلیه موارد فوق الذکر اخذ نامه پذیرش قطعی مقالات کافی است.

* تبصره 2: رساله تالیف شده پس از تأیید اساتید راهنما، اساتید مشاور و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، به کلیه ممتحنین مذکور در ماده

21 ارسال می گردد. ممتحنین حداکثر یک ماه فرصت خواهند داشت تا نتیجه بررسی را کتبا به اطلاع اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسانند.

تبصره 3: مراتب برگزاری جلسه دفاع از رساله، با اعلام کتبی نظر اساتید راهنما مبنی بر اتمام تحقیقات مرتبط با رساله مصوب شده داوطلب

دریافت درجه دکتری جهت طرح در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده شروع و مطابق با شیوه نامه الحاقیه این آئین نامه انجام می پذیرد.

(ی) شرح ابلاغ و دوره اجرای آئین نامه:

ماده 24- در مواردی که در این آئین نامه، دستورالعمل آن صریحا نیامده باشند ملاک آئین نامه های وزارت متبوع و حسب مورد مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.

ماده 25- دوره اجرای آئین نامه : این آئین نامه از ابتدای نیمسال تحصیلی 85-86 به مدت دو سال بصورت آزمایشی اجرا می گردد و در پایان این دوره مورد ارزیابی، باز بینی و یا تمدید قرار خواهد گرفت.

تبصره: دانشجویان دکتری ورودی سنوات قبل لازم است باقی مانده فعالیت های تحصیلی خود را به نحو مقتضی با این آئین نامه تطبیق نمایند.

(ک) جدول زمان بندی اهم فعالیت های دانشجوی دکتری:

ماده 26- جدول زمان بندی اهم فعالیت های دانشجوی دوره دکتری و مراتب نظارتی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه مستخرج از آئین نامه های مصوب بشرح ذیل می باشد.

زمان بندی دوره دکتری، وظایف دانشجو و مراحل نظارت برای دانشجویان ورودی 85 و ما بعد		
نیمسال	وظایف دانشجو *	مراتب کنترلی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی
اول	1- اخذ 6-9 واحد آموزشی، 2- پیشنهاد استاد راهنما و زمینه تحقیقاتی، 3- شرکت در سمینار ها، 4- آمادگی برای اخذ نمره زبان	1- تبیین آئین نامه، 2- تعیین دروس اختیاری، 3- تصویب استاد راهنما و زمینه تحقیقاتی، 4- هدایت مراحل مختلف استقرار تمام وقت دانشجو در دانشگاه، 5- تعیین (تعداد و برنامه) سمینارهایی که دانشجو باید در آنها شرکت کامل داشته باشد.
دوم	1- اخذ 6-9 واحد آموزشی، 2- تصویب نهائی استاد راهنما و زمینه تحقیقاتی در صورت تاخیر، 3- شرکت در سمینارها، 4- آماده سازی و ارائه طرح پیشنهادی رساله، 5- آمادگی برای اخذ نمره زبان	1- گزارش زمینه تحقیقاتی مصوب دانشجو و نام استاد راهنمای اصلی داوطلب به اداره تحصیلات تکمیلی. 2- تعیین مواد درسی، ممتحنین و زمان آزمون جامع، 3- بررسی طرح پیشنهادی رساله و تعیین داوران جلسه دفاعیه
سوم	1- اخذ نمره زبان، 2- آزمون جامع از دروس مصوب، 3- شرکت در سمینارها، 4- دفاع از طرح پیشنهادی رساله	1- کنترل نمره زبان، 2- گزارش برنامه برگزاری آزمون جامع، 3- گزارش حضور دانشجو در سمینار های مورد تأیید دانشکده، 4- گزارش برنامه برگزاری جلسه دفاعیه از موضوع پروپوزال رساله،
چهارم **	1- آزمون جامع مجدد در صورت مردودی در بار اول، 2- دفاع از طرح پیشنهادی رساله در صورت عدم تصویب نهائی در نیمسال قبل، 3- شروع دوره پژوهشی، گزارش پیشرفت رساله در هر ترم	1- گزارش برنامه و نتیجه برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال، 2- گزارش پیشرفت پایان نامه و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد
پنجم	1- دوره پژوهشی، 2- گزارش میان دوره ای پیشرفت پایان نامه (مفصل تر)، 3- دفاع از گزارش میان دوره ای پیشرفت پایان نامه در مقابل کمیته منتخب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده	1- گزارش میان دوره ای پیشرفت پایان نامه و نتیجه ارزیابی آن در کمیته منتخب و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد،
ششم	1- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی 2- گزارش ترمی پیشرفت پایان نامه	1- گزارش پیشرفت پایان نامه و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد،
هفتم	1- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی پیشرفت پایان نامه 3- تالیف نسخه اولیه رساله،	1- گزارش پیشرفت پایان نامه و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد
هشتم	1- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی 2- تالیف نسخه نهائی رساله، 3- دفاع از رساله در مقابل هیئت داوران،	1- اعلام پایان سنوات قانونی دانشجو، 2- تعیین داوران دفاع از رساله، 3- برگزاری جلسه مقدماتی و جلسه اصلی دفاع از رساله
نهم	پایان سنوات قانونی دانشجو	

* : دانشجوی دکتری خود راسا مسئول پیگیری تدوین، ارسال و ثبت گزارشات حضور ماهانه، گزارش برگزاری جلسات دفاع و آزمون جامع،

گزارش پیشرفت تحصیلی ترمی و میان دوره ای و گزارش شرکت در سمینار های مصوب می باشد.

** : دانشجو می تواند دروس باقی مانده خود (حداکثر 6 واحد از واحدهای موظفی و دیگر واحدهای اضافی احتمالی پیشنهادی استاد راهنما و مصوب دانشکده که اضافه بر 18 واحد باشند) را تا پایان نیمسال ششم اخذ نماید.